

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre	
Fakulta: Fakulta stredoeurópskych štúdií	
Kód predmetu: ÚSJK/SJL/22	Názov predmetu: Slovenský jazyk a lingvistika
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Forma výučby: Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): Týždenný: Za obdobie štúdia: Metóda štúdia: prezenčná	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester/trimester štúdia:	
Stupeň štúdia: II.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Celková záťaž študenta: 50 hodín samoštúdium a príprava na štátnu skúšku 48 hodín + účasť na skúške 2 hodiny. Podmienky: Základnou podmienkou je splnenie predpísaných podmienok stanovených študijným programom (úspešne absolvuje povinné, povinne voliteľné a výberové predmety tak, aby získal predpísaný počet kreditov v skladbe určenej študijným programom) a prihlásenie sa na termín štátnej skúšky prostredníctvom AIS, účasť na štátnej skúške v stanovenom termíne a čase, úspešné zodpovedanie (min. na 70%) vylosovanej otázky z predmetu štátnej skúšky i doplňujúcich otázok členov komisie pre štátne záverečné skúšky. V prípade, ak štátne skúšky budú prebiehať dištančne na video-konferenčnej platforme meet.ukf.sk, mať po celú dobu zapnutý mikrofón a kameru. Kredity nebudú udelené študentovi, ktorého odpoveď komisia vyhodnotí ako nedostatočnú. Hodnotenie: A = 100 % - 95%, B = 94 % - 90 %, C = 89 % - 85 %, D = 84 % -80 %, E = 79 % - 70 %, FX = 69 % - 0 %.	
Výsledky vzdelávania: • Študent je schopný kultivovaného slovného a písomného prejavu, dokáže sa pohotovo zorientovať v komunikačnej situácii a vhodne prispôbiť stratégiu, charakter a tón komunikácie, na základe komunikačnej situácie vie správne vybrať vhodný slohový útvar a zodpovedajúci jazykový štýl a na ich základe vytvoriť požadovaný text, v jazykových prejavoch využívať široký repertoár spisovnej slovnej zásoby, vyhýbať sa stereotypnému vyjadrovaniu, rozlišovať funkčnosť a vhodnosť slovnej zásoby. • Študent pozná význam slov, ktoré využíva v jazykovom prejave v súlade s rôznymi kontextami a komunikačnými situáciami, dodržiava pravidlá slovenskej výslovnosti, ovláda a v jazykových prejavoch uplatňuje pravidlá slovenského pravopisu. • Študent dokáže prakticky vytvárať i redigovať texty rôznych štýlov (od náučného až po esejistický štýl), a teda plniť očakávania budúceho profesijného zamerania, napr. viesť komunikáciu a spoluprácu s predstaviteľmi kultúrnych a vzdelávacích inštitúcií i subjektmi z rôznych kultúrnych prostredí a sektorov, s miestnymi osobnosťami i dobrovoľníkmi, primerane reagovať v krízových situáciách, prezentovať inštitúciu navonok i formulovať stratégiu jej rozvoja, iniciovať, presadzovať a vytvárať projekty, publikovať i verejne vystupovať v médiách, navrhnúť interné komunikačné nástroje pre danú inštitúciu, vykonávať riadiacu i reprezentačnú funkciu.	

- Študent dokáže na základe osvojených prekladateľských zručností prekladať texty s prihliadnutím na ich špecifické jazykové i žánrové osobitosti a je pripravený uplatniť nadobudnuté zručnosti v praxi.

Stručná osnova predmetu:

- Teoretické východiská filologicko-areálových štúdií. Areálová lingvistiká ako vedná disciplína.
- Základné pojmy areálovej lingvistiky (jazyková rodina, jazykový areál, difúzna zóna, izoglosa, centrum, periféria, dialekt).
- Vybrané pojmy areálovej lingvistiky (substrát, superstrát, adstrát, pidžin, kreolizácia).
- Spôsoby kontaktovania a vzájomný vplyv jazykov (konvergencia a divergencia vo vývoji jazykov, asimilácia, akomodácia, kontaminácia).
- Areálové vzájomné vzťahy slovanských a neslovanských jazykov v strednej Európe v dejinách a v súčasnosti.
- Špecifiká jazykovej situácie v strednej Európe. Bilingvizmus a multilingvizmus v tomto regióne.
- Predmet štylistiky. Vzťah k lingvistickým disciplinám.
- Klasifikácia a vymedzenie štýl. Lexikálne štýly. Fónické štýly. Morfologické štýly. Syntaktické štýly. Kompozičné štýly. Mimojazykové (neverbálne) štýly.
- Text a modelové štruktúry textu. Text a príbuzné štylistické pojmy. Obsahové modelové štruktúry. Pravidlá vyplývajúce zo zákonitostí textovej výstavby.
- Formálne modelové štruktúry. Štýl. Štýlová vrstva. Štýlová norma. Funkčná stratifikácia národného jazyka, Determinanty štýlových modelov. Subjektívne a objektívne štýlotvorné činitele.
- Štýl odbornej komunikácie. Vlastnosti a žánre.
- Publicistický štýl. Vlastnosti a žánre.
- Administratívny štýl. Vlastnosti a žánre.
- Rečnícky štýl. Esejistický štýl. Vlastnosti a žánre. Princípy a zásady efektívnej verbálnej komunikácie.
- Štýl literárnej komunikácie (umelecký štýl). Vlastnosti a žánre.
- Štýl súkromnej komunikácie (hovorový štýl). Osobitosti hovorového štýlu.
- Otázky odborného a umeleckého prekladu. Teória umeleckého prekladu.
- Proces prekladu. Typy prekladov podľa druhu textu. Kultúrny kontext prekladu.
- Jazykové problémy (interferencie, idiomy, slang). Preklady vlastných mien, miest a pod.
- Špecifiká prekladu medzi príbuznými jazykmi (slovensko-české, slovensko-poľské umelecké preklady). Špecifiká prekladu v stredoeurópskom kontexte.

Odporúčaná literatúra:

E-learningový/Vzdelávací portál UKF v Nitre: <https://edu.ukf.sk/>
[https://www.fss.ukf.sk/sk/20-studium/organizacia-studia/39-statne-skusky?](https://www.fss.ukf.sk/sk/20-studium/organizacia-studia/39-statne-skusky?fbclid=IwAR3pQwCalSmxEUroxjPFgkpR7P9Jsjm9fJJDQn7OSy2fTq_xRjXDrAWl21g)
 fbclid=IwAR3pQwCalSmxEUroxjPFgkpR7P9Jsjm9fJJDQn7OSy2fTq_xRjXDrAWl21g
 Andričík, M.: Preklad pod lupou. Levoča: Modrý Peter, 2013.
 Antológia bilingvizmu. Ed. J. Štefánik. Bratislava: Academic Electronic Press, 2004. 294 s.
<http://www.fphil.uniba.sk/index.php?id=2998>
 BLANÁR, V.: Jazyky v kontaktoch. Bratislava: Veda, Slavistický ústav Jána Stanislava, 2007.
 Česko-slovenské vzťahy, Evropa a svet. Brněnské texty k slovákistice VI. Ed. I. Pospíšil, M. Zelenka. Brno: Slavistická společnost Franka Wollmana a Ústav slavistiky FF MU, 2004.
 Československé vzťahy v slovanských a stredoeurópskych souvislostech (Meziliterárnost a areál). Ed. I. Pospíšil, M. Zelenka. Brno: Ústav slavistiky FF MU, 2003.
 DORULA, J.: Slováci v dejinách jazykových vzťahov. Bratislava: Veda, 1977.
 FINDRA, J.: Štylistika súčasnej slovenčiny. Martin: Osveta, 2013.
 GOTTHARDOVÁ, G.: Slovenský jazyk III. Syntax. Štylistika. (Vysokoškolské učebné texty). Bratislava: Univerzita Komenského, 1998.

KNITTLOVÁ, D.: K teorii i praxi překladu. Olomouc: Univerzita Palackého, 2000.

LEHOCKÁ, I. Úvod do areálovej lingvistiky. Nitra: UKF, 2015. KYSELOVÁ, N.: Areálové vzájomné vzťahy slovanských jazykov centrálnej zóny. Banská Bystrica: UMB, 2002.

MISADOVÁ, K.: Kapitoly z morfológie maďarského jazyka. Bratislava: UK v Bratislave, 2011. 133 s.

MISTRÍK, J.: Štylistika. 3. vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1997.

NÁBĚLKOVÁ, M.: Slovenčina a čeština v kontakte. Pokračovanie príbehu. Bratislava - Praha: Veda, Jazykovedný ústav Ľ. Štúra, Filozofická fakulta Univerzity Karlovi v Praze, 2008.

NEWERKLA, S. M.: Areály jazykového kontaktu ve střední Evropě a německo-český mikroareál ve východním Rakousku. Slovo a slovesnost, 68, 2007, č. 4, s. 271-286.

Pošta, M.: Titulkujeme : audiovizuální překlad v otázkách a odpovědích. Praha: Miroslav Pošta – Apostrof, 2019.

ONDREJKOVIČ, S.: Sociolingvistika a areálová lingvistika. Bratislava : Veda, 1996.

SLANČOVÁ, D.: Praktická štylistika. 2. vyd. Prešov: Štefan Francko Slovacontact, 1996, 81 – 109.

SLOBODA, M.: Od aspektov bilingválnej komunikácie k jazykovej asimilácii a retencii: Prípadová štúdia slovenskej rodiny v Česku. Slovenská reč, 70, 2005, č. 6., s. 338-354.

Sociolingvistika a areálová lingvistika. Sociolinguistica Slovaca 2. Ed. S. Ondrejovič. Bratislava: Veda, 1996. 172 s. Varia XX. Zborník príspevkov z XX. kolokvia mladých jazykovedcov. Ed. G. Múcsková. Bratislava: Slovenská jazykovedná spoločnosť pri Jazykovednom ústave Ľudovíta Štúra, 2012.

SOKOLOVÁ, J.: Hovoriaci v pragmaticko-sémantických a komunikačných súvislostiach. Nitra: UKF, 2021.

SOKOLOVÁ, J.: Texty – zobrazenia – komunikáty. Nitra: UKF, 2017.

SOKOLOVÁ, J.: Základy filológie. Lingvistika. Nitra: UKF, 2009.

TKÁČ-ZABÁKOVÁ, L.: Onymic Dynamics of a Municipal Seat: The Public Space as a Means of Legitimizing State Powe in the 20 th Century. DOI 10.5176/2382-5650_CCS17.20 In: CCS 2017: 5th Annual International Conference on Contemporary Cultural Studies, Dallas Oct 30th-Nov 3rd 2017. Singapore: Global Science and Technology Forum, 2017, P. 25-28.

TKÁČ-ZABÁKOVÁ, L.: K fenoménu preberania cudzích lexikálnych prvkov (v kontexte stredoeurópskych jazykov) = To the Phenomenon of Adopting Foreign Lexical Items (Whiten a Context of Central European Languages). In: Recenzovaný sborník příspěvků mezinárodní vědecké konference MMK 2018: Mezinárodní Masarykova konference pro doktorandy a mladé vědecké pracovníky, 17.-21.12.2018. Hradec Králové: Magnanimitas, 2018, S. 893-896.

TKÁČ-ZABÁKOVÁ, Lenka. Lexika češtiny v premenách času. In: Fiatal Szlavisták Budapesti Nemzetközi Konferenciája VIII. = 8th Conference for Young Slavists in Budapest (held on 10 th May 2018). György Rágyanszki. Budapest: Eötvös Loránd University, 2019, S. 94-97.

TKÁČ-ZABÁKOVÁ, L. – VARGOVÁ, Z.: Vybrané aspekty cudzích prvkov v stredoeurópskych kultúrach a jazykoch = Chosen Aspects of Foreign Elements in Central European Cultures and Languages. In: QUAERE 2019: recenzovaný sborník příspěvkůinterdisciplinární mezinárodní vědecké konference doktorandůa odborných asistentů, Hradec Králové, 24.-28. června 2019. Hradec Králové: Magnanimitas, 2019, S. 1099-1104.

VINCZEOVÁ, B.: Nástroje CAT na Slovensku. Banská Bystrica: Belianum, 2019

WEISS, E.: Intralingválny preklad v translatologickej teórii a praxi. Nitra: UKF, 2014.

ŽIGO, P.: Historická a areálová lingvistika. Bratislava: Univerzita Komenského, 2011.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
slovenský jazyk

Poznámky:

Hodnotenie predmetov					
Celkový počet hodnotených študentov: 0					
A	B	C	D	E	FX
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Vyučujúci:					
Dátum poslednej zmeny: 25.03.2022					
Schválil : Predmet nie je zaradený k študijnému programu.					